

## De rol van de Union Européenne des Médecins Spécialistes (UEMS)



Peter Pattynama

### Vrij verkeer van radiologen binnen de Europese Unie en harmonisatie van opleidingseisen

Binnen de Europese Unie (EU) bestaat vrij verkeer van personen, diensten en dus ook van medisch specialisten. De Nederlandse radiologieopleiding wordt erkend door alle EU-lidstaten en de in Nederland opgeleide (Nederlandse) radioloog kan daarom zonder meer aan de slag in willekeurig welke EU-lidstaat (*Tabel 1*). Het omgekeerde geldt echter ook: radiologen opgeleid in de andere EU-landen zijn zonder meer gerechtigd binnen Nederland als radioloog te werken. De vraag die daarbij onmiddellijk opkomt is, in hoeverre de radiologieopleiding in bijvoorbeeld Duitsland kwalitatief gelijkwaardig is aan die in Nederland. Of, wat mogelijk meer zorgen baart, hoe die vraag moet worden beantwoord wat nieuwe lidstaten betreft als Litouwen, Hongarije of Slovenië, die in 2004 tot de EU zullen toetreden?

Alle EU-landen kennen een relatief tekort aan radiologen. Instroom van radiologen uit niet-EU-landen zou dit tekort kunnen doen verminderen. Voor veel radiologen van buiten de EU is het aantrekkelijk te werken binnen de EU, uit overwegingen van professionele of economische aard. Frankrijk kent bijvoorbeeld een grote toestroom van radiologen uit Marokko en Algerije, Engeland vanuit India en Pakistan, enzovoort. Ook radiologen uit Oost-Europese niet-EU-landen zoals Servië en Roemenië dringen aan de poort. Hoe moeten wij het niveau van de radiologieopleiding in deze landen wegen en welke opleidingen zijn gelijkwaardig aan de onze?

Binnen de EU bestaat er behoefte te komen tot harmonisatie van de radiologieopleidingen, met gemeenschappelijke eindtermen – enerzijds om eenduidige kwaliteit te waarborgen voor de EU-opleidingen, anderzijds om te komen tot objectieve criteria voor erkenning van niet-EU-opleidingen. Deze harmonisatie is een zaak van de UEMS.

#### De Europese Commissie en de UEMS

De Europese Commissie schept het wettelijk kader voor opleidingen, erkenning van specialisten en andere zaken die raken aan de uitoefening van de radiologische praktijk. Dit geschiedt middels directieven, wetten die boven de nationale wetgeving uitgaan. Een goed voorbeeld hiervan is de Europese Euratom-richtlijn 97/43 betreffende het gebruik van ioniserende straling. De relevante directieven waarin de radiologieopleidingen en de erkenning geregeld worden is thans in voorbereiding: de 'European Directive (COM 2002/119) on Recognition of Professional Qualification'. Dergelijke directieven worden op nationaal niveau vaak ervaren als een gegeven van bovenaf, waarop geen invloed mogelijk is, als ware het een 'donderslag bij heldere hemel'. In feite komen deze directieven echter pas tot stand na langdurige onderhandelingen met het veld. De Europese Commissie erkent hierbij slechts één gesprekspartner vanuit de beroepsgroep van medisch specialisten, en dat is de UEMS. De UEMS is het beste te beschouwen als een lobbygroep van de medische

specialisten bij de Europese Commissie. De UEMS is dan ook gezeteld in Brussel. Tot nu toe is het steeds zo geweest dat de medisch specialisten, georganiseerd in de UEMS, belangrijke invloed hebben gehad op beslissingen en directieven van de Europese Commissie betreffende de uitoefening van de specialistische geneeskunde.

De UEMS vertegenwoordigt de beroepsbelangenorganisaties van artsen in de EU-lidstaten. In Nederland is dat de KNMG. Elk erkend specialisme wordt binnen de UEMS apart vertegenwoordigd; voor radiologie door het UEMS Chapter Radiology. Elk van de 18 lidstaten (vanaf 2004: 28) heeft twee vertegenwoordigers binnen het UEMS Chapter Radiology. Een bestuursdelegatie van het UEMS Chapter Radiology onderhoudt de contacten met het dagelijkse bestuur van de UEMS in Brussel en komt daarvoor geregeld in Brussel bijeen met het dagelijks bestuur en de vertegenwoordigers van de andere specialismen. Voor het UEMS Chapter Radiology bestaat de bestuursdelegatie uit Bruno Silverman uit Frankrijk en Peter Pattynama uit Nederland.

### Relatie tussen UEMS en EAR/ECR

Het UEMS Chapter Radiology behartigt zoals hierboven aangegeven de beroepsbelangen van radiologen uit de EU-lidstaten. Op het Europese podium bestaat ook een wetenschappelijke beroepsvereniging (eigenlijk twee aparte): de EAR (European Association of Radiology) en de ECR (European Congress of Radiology). Het is duidelijk dat de belangen van de UEMS, als beroepsbelangenvereniging met politieke invloed richting de Europese Commissie, in veel opzichten parallel lopen aan die van de wetenschappelijke verenigingen EAR/ECR. Er zijn echter ook verschillen: UEMS staat voor de professionele belangen van de radiologen binnen de EU-lidstaten, heeft daarvoor een mandaat vanuit de nationale artsenorganisaties en is gesprekspartner van de Europese Commissie. EAR/ECR staat voor het meer abstracte begrip 'vooruitgang van de radiologie', heeft geen mandaat van nationale organisaties en heeft ook geen stem in Brussel. Binnen EAR/ECR zijn ook vele niet-EU-landen lid, wier belangen evenzo behartigd dienen te worden, zoals bijv. Albanië, Wit-Rusland en Kazachstan (*Tabel II*: niet-EU-landen wel lid van EAR). Alle medisch specialismen kennen overigens een dergelijke tweedeling tussen de betreffende UEMS-vertegenwoordiging en de Europese wetenschappelijke vereniging. Binnen de Europese radiologie is, zeer verstandig, gekozen voor een model van samenwerking tussen UEMS en EAR/ECR. Wat de specialistische radiologieopleiding betreft hebben enkele UEMS-leden tevens zitting in het bestuur van de Educational Committee van de EAR/ECR.

### UEMS en NVvR

Binnen de NVvR wordt sinds enkele jaren de behoefte onderkend om de radiologieopleiding aan te passen aan de eisen passend bij de moderne radiologie. Tegelijkertijd heeft de NVvR ook steeds het belang erkend van de Europese dimensie. Om de twee inspanningen, Europese harmonisatie en nieuwe Nederlandse Eindtermen, op elkaar af te stemmen, heeft het bestuur van de NVvR ervoor gekozen om voor de nieuwe opleidingsstructuur in Nederland te streven naar de 4+2-formule zoals ook gepropageerd binnen UEMS en EAR: vier jaren van algemene radiologieopleiding, gevolgd door een 5<sup>e</sup> subspecialisatiejaar dat, wanneer gecombineerd met een extra jaar binnen de subspecialisatie, meetelt voor de volledige subspecialisatie binnen een van de deelgebieden als bijv. neuroradiologie, kinderradiologie, of vaat- en interventieradiologie. De nationale en Europese documenten die de radiologieopleiding beschrijven zijn in dit opzicht dan ook min of meer gelijklopend:

- UEMS: European Charter on Training of Medical Specialists in the EU; Requirements for the Specialty of (General) Radiology (1995);
- EAR: Radiology Training in Europe (Hans Ringertz 1997-1999); en
- NVvR: Verslag van de ad-hoc Werkgroep Opleidingsstructuur (2000).

### Uitvoering in de praktijk

De Nederlandse radiologie loopt binnen de EU voorop bij de implementatie van de ideeën over een moderne radiologieopleiding. Het hierboven geschetste concept is recent door het

Concilium volledig uitgewerkt in de nieuwe Eindtermen voor de opleiding, in dit nummer van MemoRad beschreven door Xander Tielbeek, voorzitter van het Concilium Radiologicum. Deze Eindtermen zullen volgend jaar ook worden opgenomen in het nieuwe kaderbesluit opleidingseisen van het CCMS (Centraal College Medische Specialismen). De harmonisatie van de radiologieopleidingen binnen Europa staat pas in de kinderschoenen. De UEMS heeft een voorzichtig begin gemaakt met internationale visitaties van opleidingsklinieken. Probleem hierbij is onder andere dat slechts een beperkt aantal lidstaten, zoals bijv. het Verenigd Koninkrijk en Nederland, een lopend systeem kent van intercollegiale visitaties. Er bestaan belangrijke verschillen in de structuur van de verschillende radiologieopleidingen. Niemand heeft op dit moment verder enig zicht op het niveau van de opleidingen in de nieuw toe te treden EU-lidstaten. Het zal dan ook nog veel inspanning vereisen voordat ook in de praktijk sprake is van harmonisatie van de radiologieopleidingen binnen de EU.

*Prof.dr. P.M.T. Pattynama – Secretary-General, UEMS Chapter Radiology;  
Board Member, Educational Committee EAR/UEMS; Lid Concilium namens Bestuur NVvR;  
Lid Onderwijscommissie NVvR*

Website UEMS: [www.uems.be](http://www.uems.be)

*Tabel I: UEMS-lidstaten*

<i>EU-lidstaten</i>	<i>EU-lidstaten vanaf 1 mei 2004</i>
België	Cyprus
Denemarken	Estland
Duitsland	Hongarije
Finland	Letland
Frankrijk	Litouwen
Griekenland	Malta
Ierland	Polen
IJsland	Slowakije
Italië	Slovenië
Luxemburg	Tsjechië
Nederland	
Noorwegen	
Oostenrijk	
Portugal	
Spanje	
Verenigd Koninkrijk	
Zweden	
Zwitserland	

*Tabel II: EAR-landen buiten de Europese Unie*

Albanië  
Bosnië-Herzegovina  
Bulgarije  
Georgië  
Kazachstan  
Kroatië  
Macedonië  
Oekraïne  
Roemenië  
Rusland  
Servië  
Turkije  
Wit-Rusland

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.  
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.